Panduan Asas Keusahawanan dan Pengurusan Perniagaan

Sodri Ariffin
Ahmad Shafee Sabaruddin

3.04
OD

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

Panduan Asas Keusahawanan
dan
Pengurusan Perniagaan

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

TUN DR. MAHATHIR MOHAMAD

Panduan Asas Keusahawanan dan Pengurusan Perniagaan

Untuk Tun Mahathir Perdana Leadership Foundation -
6/12/2016

Sodri Ariffin

Hp 0162191031

Ahmad Shafiee Sabarudin

PENERBIT PRESS
UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

PUSTAKA PERDANA
1011029
PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

#251060

Cetakan Ketiga 2012
Cetakan Kedua 2011

© Penerbit UiTM, UiTM 2006

Hak Cipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluar ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dalam apa juga bentuk dan dengan cara apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Pengarah, Penerbit UiTM, Universiti Teknologi MARA, 40450 Shah Alam, Selangor Darul Ehsan, Malaysia. e-mel: penerbit@salam.uitm.edu.my

Perpustakaan Negara Malaysia Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Sodri Ariffin
Panduan asas keusahawanan dan pengurusan perniagaan / Sodri Ariffin dan Ahmad Shafiee Sabarudin
Mengandungi Indeks
Bibliografi: ms. 167
ISBN 978-983-364-425-4
1. Intrepreneurship. 2. Success in business. I. Ahmad Shafiee Sabarudin.
II. Judul.
338.04

Reka bentuk kulit	: Azzuren Mazlah
Diatur huruf oleh	: Rusni Nordin
Rupa taip teks	: Times New Roman
Saiz taip teks	: 10/12

Dicetak di Malaysia oleh : Solidpress Sdn Bhd (385346-A)
No. 4, Jalan 14-56,
Kawasan F, Keramat Wangsa AU3,
54200 Kuala Lumpur.
Tel : 603-4106 9600 Fax: 603-4107 9400
E-mail: solidpress@gmail.com

338.04
SOD

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

Kandungan

Senarai Rajah ix
Senarai Jadual xi
Prakata xiii

BAB 1
EKONOMI, PERNIAGAAN DAN KEUSAHAWAN **1**
1
Pengenalan 1
Faktor dan Isu-isu Pengeluaran 2
Keusahawanan

BAB 2 **7**
MENGAPA MENJADI USAHAWAN

BAB 3
RESIPI AWAL UNTUK MENJADI USAHAWAN **11**

Rangsangan Luaran: Penghijrahan, Pendedahan dan Cabaran Sebagai Pencetus Cita-cita dan Wawasan 11
Paradigma Minda: Kunci Kekuatan dalaman Usahawan 13
Perilaku Usahawan Berjaya 16
Persediaan dan Strategi untuk Menjadi Usahawan 19
Selaraskan Agenda Harian dengan Matlamat Strategik 22

BAB 4
ISU DAN STRATEGI AWAL MEMULAKAN PERNIAGAAN **25**

Konsep, Objektif, Strategi dan Model Perniagaan 25
Minat, Kekuatan dan Kelemahan Usahawan 29
Peluang Perniagaan dan Cabaran Pemasaran 30

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

Pengurusan Kewangan 36
Pengurusan Operasi 37
Organisasi Pentadbiran dan Pengurusan Sumber Manusia 38
Faktor-faktor Kritikal dan Risiko Unik Industri Berkaitan 40
Strategi Jangka Pendek dan Strategi Jangka Panjang 41
Isu *Diversification* atau *Diworsification* 42
Penyediaan Rancangan Perniagaan (R.P.) 43

BAB 5
STRATEGI MENANGANI RISIKO **57**

Kiraan Jualan Titik Pulang Modal 57
Contoh Beberapa Strategi Mengurangkan Risiko 60

BAB 6
ASAS DALAM PENGURUSAN PEMASARAN **63**

Konsep Produk dan Perkhidmatan 63
Mengenal Pasti Pelanggan Sasar 63
Saiz Pasaran 65
Kiraan Syer Pasaran dan Ramalan Jualan 65
Strategi Pemasaran 67

BAB 7
ASAS DALAM PENGURUSAN KEWANGAN **69**

Kos Pelaksanaan Projek 69
Sumber Pembiayaan Projek 72
Memahami Penyata Untung Rugi dan Bagaimana Menguruskannya 72
Memahami Aliran Tunai dan Bagaimana Menguruskannya 76
Memahami dan Mengurus Kunci Kira-kira (Aset, Tanggungan dan Ekuiti) 77
Contoh Mudah Rancangan Kewangan 80

BAB 8
ASAS DALAM PENGURUSAN OPERASI **87**

Objektif Pengurusan Operasi 87
Fungsi dan Fokus Pengurusan Operasi 88
Langkah asas Merancang Operasi 89
Pengurusan Bahan 89
Senarai Bahan *Bill of Material* 90
Pengurusan Kos 92
Pengurusan Kualiti 95

BAB 9
MEMAHAMI DAN MENGENDALI MANUSIA **97**

Kesihatan Jasmani 97
Penampilan Diri dan Penjagaan Tempat Kerja 98
Amalan 5S Orang Jepun 99
Kekuatan Minda dan Daya Fikir 100
Jiwa, Rohani, Nafsu dan Pegangan Hidup 102
Perilaku, Sikap, Tabiat dan Kematangan Emosi 104

BAB 10
KEMAHIRAN PERHUBUNGAN, KEPIMPINAN DAN PERUNDINGAN **109**

Perhubungan dalam Perniagaan 109
Kepimpinan Organisasi Perniagaan 113
Teknik Asas Perundingan (*Negotiation*) 115

BAB 11
ASAS PENGENALAN EKONOMI MAKRO DAN MIKRO UNTUK USAHAWAN **119**

Ekonomi Makro: Persekitaran Ekonomi Setempat, Nasional, Serantau dan Antarabangsa 119
Ekonomi Mikro: Memahami Hubungan Kuantiti Penawaran, Permintaan dan Harga Pasaran 121
Ekonomi Pengurusan: Kajian Kos dan Manfaat untuk Membuat Sesuatu Keputusan 122

BAB 12
PENGURUSAN KUALITI **125**

Pengurusan Kualiti Sekilas Pandang 125
Apakah Itu Kualiti? 126
Faedah Pengurusan Kualiti 129
Sejarah Pengurusan Kualiti 130
Pengenalan kepada ISO 9001:2000 132
Langkah Pelaksanaan Kualiti 135
Rumusan 136

BAB 13
RISIKO DAN KESILAPAN YANG KERAP DILAKUKAN DALAM PERNIAGAAN **139**

Strategi Mengurangkan Risiko Tidak Cukup Modal 139
Risiko Kesempitan Aliran Tunai 139
Risiko Kawalan Kredit 140
Risiko Wang Tunai Kena 'Songlap', Ditipu atau Kena Rompak 140
Risiko Pengurusan Kewangan Tidak Teratur 141
Risiko Stok Terkumpul Terlalu Banyak dan Terlalu Lama 141

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

Risiko Melabur dalam Perniagaan Baru 142
Risiko Masalah Kualiti 142
Risiko Prestasi Menurun 142
Risiko Boros Berbelanja 144

BAB 14
ISU DAN CABARAN UNTUK MEMBESARKAN PERNIAGAAN **145**

Asas Pengurusan Strategik 146
Cabaran Perniagaan Kecil (A) 147
Cabaran Perniagaan Sederhana (B) 148
Cabaran Perniagaan Besar (C) 150

BAB 15
ETIKA DAN KEBAHAGIAAN **153**

BAB 16
ASAS PENGURUSAN PROJEK **159**

Pengenalan Pengurusan Projek 159
Objektif Utama Perancangan Projek 161
Perancangan Projek – Pecahan Struktur Kerja 161
Perancangan Projek – Penjadualan kerja 161
Kaedah Laluan Kritikal (*C.P.M.*) 163
Program yang Dipercepat (*Crash Program*) 165
Pilihan Kaedah Kontrak 165

BIBLIOGRAFI 167

INDEKS 169

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

SENARAI RAJAH

Rajah 3-1	:	Pengembaran Usahawan	24
Rajah 4-1	:	Kuadran Mencari Rezeki Robert T. Kiyosaki	26
Rajah 4-2	:	Persediaan, Peluang dan Konsep Perniagaan	31
Rajah 4-3	:	Kuasa Tawar Menawar Sekitar Perniagaan	42
Rajah 5-1	:	Kuantiti Jualan Titik Pulang Modal	59
Rajah 6-1	:	Strategi Pemasaran	65
Rajah 6-2	:	Pai Menggambarkan Syer Pasaran	66
Rajah 7-1	:	Penyata Untung Rugi	73
Rajah 7-2	:	Penyata Untung Rugi	74
Rajah 7-3	:	Pengurusan Kewangan Sekilas Pandang	86
Rajah 8-1	:	Pengurusan Operasi	87
Rajah 8-2 (A)	:	Kos Berubah Seunit Kekal dengan Tambahan Pengeluaran	93
Rajah 8-2 (B)	:	Kos Berubah Berkurangan dengan Tambahan Kuantiti	93
Rajah 8-3	:	Hubungan Jualan, Kos dan Keuntungan	94
Rajah 8-4 (A)	:	Carta Aliran Proses Untuk Bengkel Jahitan	96
Rajah 8-4 (B)	:	Perancangan Keperluan yang Berkaitan	96
Rajah 9-1	:	Juzuk Kritikal pada Diri Manusia	107
Rajah 10-1	:	Hubungan Harga Jualan dan Kos Pengeluaran kepada Pembekal	115
Rajah 10-2	:	Hubungan Harga Belian dan Faktor Pertimbangan Pembeli	115
Rajah 11-1	:	Jualan Sut dan Kos Sut	123
Rajah 12-1	:	Rajah Ishikawa	128
Rajah 12-2	:	Sistem Kualiti	129

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

Rajah 12-3	:	Kawalan Kualiti	129
Rajah 12-4	:	Konsep Pengurusan Kualiti ISO 9001:2000	135
Rajah 12-5	:	Fokus Pengurusan Kualiti	136
Rajah 14-1	:	Peringkat Pembesaran Perniagaan	145
Rajah 16-1	:	Proses Pelaksanaan Projek	160

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

SENARAI JADUAL

Jadual 4-1	:	Susut Nilai Aset Tetap dan Bayaran Balik Pinjaman	50
Jadual 4-2	:	Unjuran Aliran Tunai	52
Jadual 4-3	:	Penyata Proforma Rugi	53
Jadual 4-4	:	Proforma Kunci Kira-Kira	53
Jadual 4-5	:	Analisis Kewangan	54
Jadual 7-1	:	Item dari Penyata Untung Rugi dan Strategi yang Berkaitan	75
Jadual 16-1	:	Carta Gantt untuk Pembinaan Sebuah Rumah	162

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

PERDANA
LEADERSHIP
FOUNDATION
YAYASAN
KEPIMPINAN
PERDANA

PRAKATA

Buku Panduan Asas Keusahawanan dan Pengurusan Perniagaan ini sesuai untuk bacaan umum dan untuk mereka yang ingin menjadi usahawanatau yang telah pun menjadi usahawan. Mereka yang terlibat dalam bidang pengurusan perniagaan sama ada sebagai pengurus, pengajar, pelajar juga boleh menggunakan buku ini sebagai bahan rujukan. Buku ini juga adalah bacaan asas peserta program Tunas mekar anjuran Unit Perancangan dan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri dan Universiti Teknologi MARA.

Kandungan buku ini dimuatkan dengan banyak panduan praktikal dan perbincangan ditumpukan kepada teladan baik yang boleh diikuti serta bagaimana kesilapan serius dapat dielakkan.

Penulis telah menghimpunkan banyak adaptasi dan terjemahan ungkapan kata-kata para intelek serta usahawan terkenal termasuk juga maksud beberapa ayat al-Quran dan hadis yang releven dengan tajuk perbincangan dalam ruangan khas sebagai bahan panduan dan renungan.

Perlu dimaklumkan bahawa terdapat kandungan yang diulang untuk bab yang berbeza kerana ia releven dan dapat menekan kepentingan mesej berkenaan.

Penulis ingin merakam penghargaan kepada semua pihak yang telah membantu secara langsung dan tidak langsung dalam menjayakan projek buku ini khususnya pegawai-pegawai UPENA, UiTM yang telah bekerja keras menyiapkan buku ini.

Buku ini diharapkan akan menjadi tambahan bernilai kepada stok buku bahasa Melayu dalam bidang keusahawanan dan pengurusan perniagaan, seterusnya dapat menyumbang kepada pembangunan bidang tersebut khususnya kepada pembangunan masyarakat keusahawanan Bumiputera di negara kita.

Akhir kata, penulisan buku seperti ini sudah tentu terdapat kekurangan dan kesilapan, penulis sentiasa mengalukan teguran dan cadangan dari pembaca dan mereka boleh menghubungi beliau melalui emel: sodri270salam.uitm.edu.my.

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

BAB 1

EKONOMI, PERNIAGAAN DAN KEUSAHAWAN

PENGENALAN

Pada asasnya, semua aktiviti ekonomi menjurus kepada penyediaan keperluan dan kehendak manusia melalui penggemblengan faktor pengeluaran yang terhad. Manusia perlukan makanan, pakaian, tempat tinggal dan pelbagai bentuk perkhidmatan seperti pengangkutan, pendidikan, selenggaraan dan sebagainya. Semua keperluan ini dibekalkan melalui penggemblengan sumber pengeluaran yang terdapat di sesuatu tempat. Usahawan merupakan penggerak utama aktiviti sedemikian didalam sistem ekonomi bebas.

FAKTOR DAN ISU-ISU PENGELUARAN

Mengikut ekonomi klasik, tunggak faktor pengeluaran ialah tanah, pekerja dan modal kerana unsur ini adalah asas ekonomi sara diri pada zaman tersebut. Bagaimanapun kini usahawan, ilmu dan teknologi merupakan faktor pengeluaran yang dianggap penting untuk menjana tambah nilai, produktiviti dan kualiti dalam ekonomi moden.

Tanah sebagai faktor pengeluaran perlu dilihat bukan sekadar untuk pertanian sahaja tetapi ia merangkumi nilai lain seperti nilai lokasi strategik yang memungkinkan tanah tersebut dijadikan tapak projek pembangunan bernilai tinggi.

Sementara pekerja merujuk kepada kualiti sumber manusia atau modal insan yang berilmu, mahir, berperwatakan rajin, amanah, budaya-budaya lain dan sifat positif yang menjadikannya lebih produktif sebagai ahli masyarakat dan rakyat sesebuah negara.

Modal pula merujuk kepada harta atau aset yang dimiliki dalam bentuk wang ringgit, harta benda seperti mesin, alatan, teknologi dan infrastruktur. Aset maya (*intangible*) seperti sistem politik dan perundangan negara, nilai agama dan budaya, rekod prestasi dan nama baik dan seumpamanya juga merupakan keperluan dan pemangkin asas kepada pembangunan ekonomi sesebuah negara. Pelabur sama ada pelabur domestik atau dari luar negara hanya akan melabur apabila suasana tempatan stabil, selamat dan pelaburan mereka terjamin. Modal pelabur termasuk teknologi dan kepakaran dari luar dapat menyegerakan kemajuan ekonomi sesebuah negara.

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA

Profesor Madya Ir. Haji Sodri Ariffin ialah seorang pensyarah dari Pusat Pembangunan Usahawan Malaysia (MEDEC), UiTM yang berpengalaman luas sebagai tenaga pengajar bidang keusahawan, perunding perniagaan dan kejuruteraan, pengurus projek pembinaan, jurutera awam berdaftar dan penasihat korporat syarikat. Beliau juga ialah Ketua Program Tunas Mekar, UiTM.

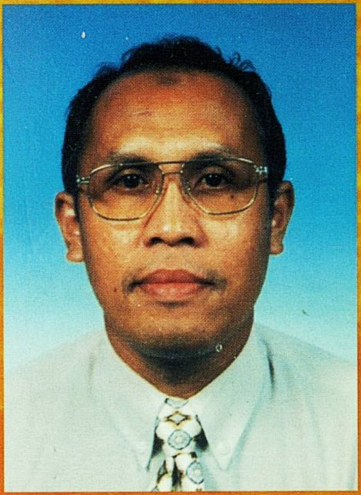

Dato' Haji Ahmad Shafee Sabaruddin, seorang usahawan berjaya dalam bidang pembinaan, perkilangan dan pengeksportan. Beliau juga memiliki syarikat pembinaan kelas A yang beribu pejabat di Shah Alam, Selangor.

PENERBIT PRESS
UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

ISBN 978-983-364-425-4
9 789833 644254

PERDANA LEADERSHIP FOUNDATION
YAYASAN KEPIMPINAN PERDANA